

ENDEL LAAS – 100

Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi juubeliaastal tähistatakse seltsi auliikme metsanduse emeriti-professor Endel Laasi 100ndat sünniaastapäeva. Endel Laas valiti Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi auliikmeks 1994. aastal.

Endel Laas sündis Tartus 29. augustil 1915. aastal. Ta õppis Tartu Poeglaste Gümnaasiumis, seejärel oli sõjaväeteenistuses Kuperjanovi pataljonis. 1940. a lõpetas Tartu Ülikooli metsandusosakonna *cum laude*, kuid juba 1941. aastal mobiliseeriti ta nõukogude armeesse.

Pärast sõda töötas Endel Laas ülikoolis teadlasena, jätkates 1951. aastal asutatud Eesti Põllumajanduse Akadeemias (EPA) tunnustatud õppejõuna ning lisaks veel 25 aastat EPA metsandus- ja maaparandusteaduskonna dekaanina.

Metsameeste mitme põlvkonna õpetaja andis suure panuse mitte ainult metsanduse kõrghariduse, teaduse ja praktika arengusse vaid ta oskas ka lähendada tollase EPA erinevaid erialavaldkondi – põllumajandust, maaparandust, maakorraldust ja metsandust.

Teaduskonna juhina tegi ta suurepäraselt koostööd praktikute ja ministeeriumidega. Tollane metsamajanduse ja looduskaitse ministeerium toetas igati professori eestvedamisel teaduskonna uue õppehoone ehitamist Tähtveres, mis on kõigile täniseni tuntud Metsamajana, jahilossi taastamist ning paljude katsekultuuride ja Agali arboreetumi rajamist Järveljal.

Pikaajalist Raadi dendroaia hooldustööde korraldamist nii üliõpilaste kui ka linnaelanike kaasamisega ja Tähtvere dendropargi rajamist Emajõe lammile võib uhkusega pidada suureks osaks Endel Laasi elutööst. Linlaste elukeskkonna haljastamise ja hoidmise eest valiti ta 2005. aastal Tartu aukodanikuks. Eesti Vabariigi 81. aastapäeval annetas president talle Valgetähe III klassi ordeni.

Endel Laas oli tuntud ka väljaspool Eestit, ta valiti Soome metsandusseltsi (1984) ja Soome dendroloogiaseltsi (1994) auliikmeks. Eesti taasiseseisvumise järel oli legendaarne metsamees Akadeemilise metsaseltsi ja Üliõpilasseltsi Liivika taastaja.

Entusiastliku sportlasena suutis ta üliõpilastes ja kolleegide hulgas äratada suurt huvi spordi vastu aidates kaasa kogu EPA sporditöö edendamisele. Najatlemisi nimetati metsanduse ja maaparanduse teaduskonda "EPA kehakultuuriteaduskonnaks". Sportlasi toetas, karske eluviisiga, väga nõudlik ja korrektne, oma eriala fanaatik, emeritprofessor Endel Laas pälvis 1989. aastal EPA teenetemedali.

Eesti metsanduse arendamise eest pälvis ta 1976. aastal teenelise metsakasvataja aunimetuse. Kõiki Endel Laasile osaks saanud tunnustusavaldusi ega erialaselte, kuhu ta kuulus, ei jõua siinkohal loetleda.

Sihikindla teadlase ja õppejõu sulest on ilmunud aukartustäratav arv publikatsioone, aegumatud nende hulgas on kõrgkooliõpik *Dendroloogia* (1967, 1987) ja *Viirpuud Eestis, nende kasvatamine ja kasutamine* (1998), artiklid Eesti entsüklopeedias ja Põllumajanduse entsüklopeedias.

Endel Laas lahkus meie hulgast 01.11.2009.

Professor Hardi Tullus